

СЕКЦІЯ «РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

Мельник О. І., к. е. н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Андрєєва О. Є.,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

У сучасних реаліях розмежування функцій фінансового та управлінського обліку на вітчизняних підприємствах виражено не так явно, як у західному бухгалтерському обліку. Проте для суб'єктів господарювання аграрної сфери України вирішення цього завдання стає дедалі актуальнішим, оскільки кожна організація самостійно обирає напрями розвитку, види продукції, обсяги її виробництва тощо. Тобто, виникає потреба накопичувати інформацію та отримувати необхідні облікові дані за всіма зазначеними параметрами.

Ведення управлінського обліку дозволяє керівництву сільськогосподарських підприємств приймати відповідні управлінські рішення, наприклад щодо витрат господарства, так як це ті кошти, які спрямовано на виробництво продукції, тобто витрати на виробничу стадію кругообігу. Організація обліку витрат та калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції, зокрема в галузі рослинництва, базується на класифікації витрат виробництва, що залежно від поставлених завдань – планування, облік, калькулювання собівартості одиниці виробленої продукції, аналіз фінансово-господарську діяльність та інших.

Процес виробництва є однією з стадій господарського обороту коштів підприємства. На даній стадії встановлюються витрати, пов'язані з виготовленням продукції. Облік таких витрат, виходячи з предмету діяльності організації, дає можливість отримати інформацію для формування фінансового результату діяльності підприємства, що визначається на основі показників собівартості виробленої та реалізованої продукції, з іншого – вона призначена для ухвалення управлінських рішень, спрямованих на забезпечення раціонального використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

Основне призначення фінансового обліку полягає у забезпеченні достовірності формування собівартості продукції з метою визначення реальної величини показників балансового та оподаткованого прибутку, що викликає

деякі зміни у побудові системи розкриття та відображення виробничих витрат. Саме цим пояснюється необхідність детального аналізу складу витрат, які включаються до собівартості продукції.

Для контролю необхідна інформація про витрати на місцях їх використання за видами продукції, по підприємству загалом. Такі дані отримують на основі наявності технологічних карт виробництва продукції; технічно обґрунтованого нормування витрат на виробництво; оснащення виробництва вимірною технікою; організації технічного контролю за якістю виробленої продукції; визначення видів продукції та переліку бригад, за якими витрати повинні враховуватися обґрунтовано; встановлення номенклатури статей витрат для обліку витрат на виробництво; визначення методів розподілу непрямих витрат за видами виробленої продукції, а також між готовою продукцією та незавершеним виробництвом.

Зазначені аспекти мають бути зафіксовані у документах про фінансову політику підприємства, у технологічній документації, у рекомендаціях з обліку витрат на виробництво та калькулюванні собівартості продукції. Крім того, у посадових інструкціях працівників апарату управління та облікового відділу повинні бути відображені обов'язки щодо планування, управління та контролю витрат. Лише попереднє вирішення названих питань дозволяє організувати обґрунтований облік витрат на виробництво та виявляти реальний фінансовий результат роботи на будь-якому підприємстві.

Формуванню бухгалтерської інформації про види виробництва, склад витрат та їх класифікацію, повинен передувати процес розробки сільськогосподарським підприємством бізнес-плану. Рациональна організація управлінського обліку залежить від поступового, взаємопов'язаного та обґрунтованого втілення ідеї його управлінської орієнтації в практичну діяльність [1]. Тобто у бізнес-плані має бути зазначено перелік статей витрат, які включаються до складу собівартості продукції, розрахунок цін реалізації, прогнозований прибуток тощо. Зазначені дані розшифровуються у розрізі, необхідному для бухгалтерського синтетичного й аналітичного (управлінського) обліку та фінансового обліку – для звітності. Виходячи з показників бізнес-плану, обліковий відділ формує та розробляє облікову політику сільськогосподарського підприємства.

Науково-обґрунтована систематизація статей витрат є організуючим моментом під час побудови їх обліку на виробництво продукції, формуванні інформації про фактичну собівартість продукції, готової до реалізації, оцінки незавершеного виробництва тощо. Це також має значення для формування фінансового результату діяльності підприємства за звітний період.

У сучасних умовах керівник сільськогосподарського підприємства, переглядаючи статті витрат, які є комплексними, може зробити висновок про суму коштів, які стосуються окремої культури або групи культур. Проте у статистичних звітах можуть бути відсутні окремі витрати, тому для

управлінських цілей доводиться складати додаткові документи з переліком усіх статей витрат.

У НП(С)БО 16 «Витрати» [2] зазначено, що кошти, які спрямовано на операційну діяльність групують за наступними економічними елементами: матеріальні затрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація; інші операційні витрати. Таке групування є об'єктом аналітичного обліку, і з цього погляду інформаційна ємність системи виробничого обліку витрат має істотне значення саме для управлінського обліку. Систематизація витрат у розрізі калькуляційних статей необхідна для визначення витрат за їх напрямками, видам вироблюваної продукції, центрам відповідальності й місцям виникнення витрат.

Зауважимо, що сільськогосподарські підприємства з урахуванням особливостей технологічного процесу вирощування окремих видів рослинницької продукції, організації виробництва та частки тих чи інших витрат у собівартості продукції можуть розширити перелік статей або не включати ті чи інші рекомендовані статті до визначеного переліку. Облік витрат у вітчизняній галузі рослинництва ведеться за наступною номенклатурою статей: матеріальні витрати (вартість насіння та посадкового матеріалу, вартість мінеральних добрив; вартість пального і мастильних матеріалів; вартість решти прямих матеріальних витрат); прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати та загальновиробничі витрати (відрахування на соціальні заходи, амортизація, оплата послуг сторонніх організацій, решта інших прямих та загальновиробничих витрат).

Вважаємо, що наведена номенклатура статей витрат для цілей управління має виглядати більш наочно. Для цього доцільно додати, наприклад, статі «Засоби захисту рослин» та «Невиробничі витрати», де можна включити витрати на курортно-санаторне обслуговування працівників та їх дітей, подарунки на різні свята, ритуальні послуги тощо. Витрати на роботи та послуги внутрішнього характеру необхідно відносити на собівартість конкретного виду продукції. Ряд статей повинні залишитися без зміни, наприклад статті «Насіння та посадковий матеріал», «Мінеральні добрива», «Інші витрати».

Для уникнення викривлень у формуванні загальної суми загальновиробничих витрат необхідно забезпечити виконання вимог для докладного й правильного регламентованого обліку, зокрема: у обліковій політиці підприємства представити чітку класифікацію і поділ витрат та узгодження з бюджетуванням; дотримуватися коректного й докладного заповнення первинної документації; використовувати можливості облікової інформаційної системи; забезпечити наявність достатнього штату та необхідного рівень кваліфікації облікових працівників [3].

Таким чином, організоване впровадження і ведення управлінського обліку на підприємствах аграрної галузі має важливе значення у виробництві сільськогосподарської продукції, що буде фактором зростання ефективності

виробництва, зростанню ступеня відповідальності як керівника підприємства, так і його спеціалістів, а це, в свою чергу, сприятиме зростанню рентабельності кожної виділеної структурної бізнес-одиниці та конкурентоспроможності підприємства, а уточнений перелік статей витрат буде елементом удосконалення управлінського обліку.

Список використаних джерел:

1. Панченко О. Д. Вплив особливостей сільськогосподарської галузі на ведення управлінського обліку. *Бізнес Інформ*. 2019. № 4. С. 274-279.
2. Витрати: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затв. Наказ Міністерства фінансів України від 31121999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
3. Сарапіна О. А., Пінчук Т. А., Шрам Т. В. Облік загальновиробничих витрат в управлінні сільськогосподарським підприємством. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : *Економіка і управління*. 2020. Т. 31(70), № 3(2). С. 165-171.

Сокур В. В.,

керівник відділення ПрАТ «УПСК», м. Миколаїв, Україна

Чистякова Д. Д.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

РОЗВИТОК СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ МЕДІАЦІЇ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Фінансова медіація є альтернативним способом вирішення спорів, який ґрунтується на переговорах між сторонами спору за допомогою третьої сторони – медіатора. Фінансова медіація є ефективним способом вирішення спорів у сфері фінансових послуг, оскільки вона дозволяє сторонам знайти взаємоприйнятне рішення, яке задовольняє інтереси обох сторін.

Страховий ринок України є одним із найбільш розвинених сегментів фінансового ринку. Однак, на цьому ринку існує низка проблем, які негативно впливають на його розвиток. Однією з таких проблем є наявність спорів між страховиками та страхувальниками [1].

Розвиток системи фінансової медіації на страховому ринку України є важливим кроком на шляху до вирішення цієї проблеми. Фінансова медіація може допомогти сторонам спору швидко та ефективно вирішити свої суперечки, що сприятиме підвищенню довіри до страхового ринку та його розвитку.

У 2021 р. в Україні було прийнято Закон України «Про медіацію». Цей закон запровадив правові та організаційні основи медіації в Україні. Закон визначає фінансову медіацію як альтернативний спосіб вирішення спорів, який